

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. De quibusdam Missæ circumstantiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

cap. 6. num. 13. & alii passim, qui aiunt per se loquendo esse mortale Missam sine ministro celebrare. Ratio est, quia hoc expressè præcipitur cap. Hoc quoque de Consecratione d. 1. & c. Proposuit de filiis Presbyterorum. Layman tamen ait in quibusdam partibus Germaniæ usum obtinuisse ut Sacerdos sine ministro respondente Missam celebrat.

An sit necessarius.

In aliquo casu celebrari potest sine ministro.

Possuntne femina admitti ad inservendum sacro.

VI.

Vi debet calcis.

Non potest sine gravi causa celebrare quis solo capite.

VII.

Sex vestes diversa in Missa debent adhiberi.

Quanam ex his in casu necessitatis possint omitti.

In casu tamen necessitatis ait Suarez, & Filliu. ut si fumendum, vel alteri dandum esset viaticum, imo si in die festo alioqui Sacrum esset omittendum, posse Sacerdotem sine ministro Missam celebrare, licet in hoc postremo casu neget Bonacina citatus. Filliucius verò addit etiam in casu minoris necessitatis, si nullus adfit qui inservire norit, posse Sacerdotem ipsum tunc instruere præeundo, & suam vicissim partem subijciendo. Eremita etiam secundum omnes non potest sine dispensatione Missam solus celebrare, cum status sit voluntarius, non casus necessitatis.

Omnes tamen in hoc conveniunt omittendum potius esse Sacrum, quam terminam ad altare, ut ex vicino respondeat, aquam & vinum porrigat, & reliqua præster, admittendam, tum quia c. 7. de cohabitatione clericorum & mulierum id expressè prohibetur, tum ob indecentiam & periculum. Permittitur tamen ut sanctimonialia à longè ex choro Sacerdoti respondeant ad altare celebranti. Quibusdam tamen in locis consuetudo invaluisse videtur ut feminae Sacro in necessitate inserviant.

Quæres sextò: An celebrare possit Sacerdos cooperto capite, aut sine calcis? Debet Sacerdos uti calcis dum celebrat, quod tamen non sub mortali præcipitur, sed ex decentiâ: ita Suarez d. 82. sect. 3. sine, Bonacina d. 4. q. ultimâ, p. 9. num. 28. Layman tractatu 5. cap. sexto, num. 15.

Graviter verò, & sub privatione communionis prohibetur cap. Nullus de Consecratione d. 1. Ne Presbyter ullus Missam celebret recto capite. Si tamen urgeret aliqua necessitas, posset Episcopus concedere dispensationem, ut saltem usque ad consecrationem sit capite operto. Imo si gravis esset necessitas, nec posset dispensatio facile postulari, liceret id, etiam non petita dispensatione, privatim facere, vel etiam publicè, si causa sit omnino præsentibus manifesta: ita Layman num. 16. & alii citati.

Quæres septimò: Quæ vestes adhibendæ sint in sacrificio Missæ? Respondetur: Amictum, albam, cingulum, manipulum, stolam, & planetam esse necessaria, ita & unum ex his sex voluntariè sine peccato mortali omitti non possit: ita Suarez disp. 82. sect. 3. Tolet. l. 2. cap. 2. num. 2. Filliucius tract. 5. cap. 5. num. 147. Bonacina disp. 4. quæst. ultima, p. 9. n. 2. & 7. Layman tract. 5. c. 6. n. 17. Probatur ex universali Ecclesiæ consuetudine, quæ hunc ritum observat tanquam necessarium, & maximè spectantem ad reverentiam sanctissimi Sacramenti, quæ etiam de causâ non debent esse immundæ, licet plerumque secundum Auctores in hoc solum committatur peccatum veniale.

In casu tamen necessitatis unam vel alteram ex minoribus harum vestium omittere, ut stolam vel manipulum non est peccatum mortale: ita Suarez, Filliucius num. 149. Layman num. 17. & alii. Orationes verò quæ præscribuntur, dici debent dum se vestit Sacerdos, nec omitti possunt sine peccato veniali: ita Suarez, Bonacina n. 31.

& alii. Imo Navarrus & Azor dicunt esse mortale, & insinuat Gavantus tom. 1. parte 2. titulo 1. num. secundo.

Quæres octavò: Debeatne hæ vestes esse benedictæ. Quod de vestibus diximus, dicendum de earum benedictione; vestis enim non benedicta perinde est ac nulla: ita Suarez, Layman, Bonacina, Filliucius proximè citati, & habetur cap. Quod in dubiis de consecratione Ecclesiæ vel altaris, & probat praxis Ecclesiæ. Scotus tamen & Richardus aiunt licitum esse uti cingulo non benedicto, quam tamen sententiam Navarrus & Suarez aiunt non esse tutam.

Quæres quando censeantur vestes Sacerdotales amittere benedictionem. Respondetur: Quando ita sunt lacerae ut reddantur non aptæ usui cui primò sunt destinatae, nec priorem figuram retinent: quare si ab albâ manica dividatur, licet eadem rursus apponatur, amittit alba benedictionem: quod etiam dicendum de cingulo, si ita frangatur, ut neutra pars sufficiat ad cingendum, secus si altera adhuc pars sufficiat, licet nova ei addatur, vel reficiatur antequam planè frangatur. Stola etiam pro cingulo deservire potest, sicut & pro manipulo, & hic pro stolâ, si sit satis longus: Ita Paludanus, Sylvester, Suarez tertia parte, tom. 3. d. 82. sect. 2. sine, Bonacina d. 4. quæst. ultimâ, p. 9. num. 26. Navarrus, Azor, Sa, Layman, & alii.

Quæres nonò: Possintne laici tangere res sacras? Respondetur: Vestes illas aut vasa quæ vel chrismate delibuta sunt, vel immediatè contingunt Corpus Domini, qualia sunt lapis sacratuus, calix, patena, corporale, purificatorium, Agni benedicti, &c. non posse à laicis sine peccato nudâ manu contingi; hoc enim prohibetur cap. Sacratuus, & debita his rebus reverentia id videtur requirere. Secluso tamen contemptu solum est veniale: ita Suarez tertia parte, tom. tertio, disp. 81. sect. 8. §. Tertium exemplum, Filliucius tract. 5. cap. 4. num. 135. Bonacina d. 4. quæst. ultima, p. 9. num. 20. Layman tract. 5. c. 6. num. 19. Azor tom. 1. lib. 9. c. 9. quæst. 3. & alii. Imo, si rationalis detur causa, nullum omnino erit peccatum, ut ait Layman citatus, & alii.

Debent itaque corporalia & purificatoria à Diacono vel Sacerdote prius semel ablui, quam laicis lavanda, aut reficienda tradantur, & aqua illa in piscinam sacram mitti: ita habetur c. Nemo, de consecratione d. 1. Vasa autem sacra, dum in iis actu continetur Corpus & Sanguis Domini, non possunt à quovis præterquam à Sacerdote aut Diacono sine gravi culpâ tangi: ita omnes citati.

VIII.

Ha vestes debent esse benedictæ.

Quando ha vestes amittunt benedictionem.

IX.

Corporalia, & alia huiusmodi non possunt.

Debent corporalia & purificatoria semel à Sacerdote aut Diacono lavari.

SECTIO TERTIA.

De quibusdam Missæ circumstantiis.

Quæres primò: Possintne Missa inchoata interrumpi, vel etiam abrumpi? Resp. In aliquo casu posse, ut si habenda sit contio, ordines conferendi, moribundi confessio excipienda, aut extrema Unctio eidem danda, &c. Sine gravi tamen causâ interrumpi Sacrum non debet: ita Henriquez lib. 9. cap. 30. num. 3. Bonacina d. 4. quæst. ultimâ, p. 10. num. 24. Gavanti p. 3. tit. 10. num. 18. Layman tractatu quinto, cap. 7. num. 1.

Quoad secundum non potest Missa inchoata sine gravi causâ abrumpi: ita Layman citatus n. 2. & omnes

I.

Sine gravi causâ interruptum non debet.

Necque etiam potest si gravi causâ abrumpi.

& omnes: & habetur cap. illud ubi hoc sub pœnâ excommunicationis prohibetur. Dixi absque grav. causâ; hæc enim datâ, ut si ingruant hæretici, vel Ethnici, qui Sacerdotem occidant, si Sacerdos incidat in gravem morbum, aut quid simile, licebit Missam inchoatam, etiam post consecrationem relinquere: ita Layman, & alii. Si tamen contingat Sacerdotem post consecrationem, etiam viuis tantum speciei, mori, aut ita ægrotare, ut sacrificium perficere non possit, debet ab alio, etiam non jejuno, si haberi jejuno nequeat, perfici: ita Suarez d. 85. sect. 1. sine, Bonacina num. 20.

II.
Missâ inchoata potest occasione resumt.

Quæres secundò: An Missam inchoatam liceat denuò resumere? Respondetur, ex occasione licere, ut si ante consecrationem veniat Episcopus, aut Princeps, nec alia Missa haberi possit; tunc enim Missam denuò inchoare Sacerdos poterit: ita Layman tract. 5. cap. 7. num. 3. Gavan. p. 3. tom. 10. num. 17.

III.
Probabile est posse.

Quæres tertio: An consecrari possit pro laico communicatio parva hostia post oblationem apposita? Negat Bonacina d. 4. quæst. ultimâ, §. 2. num. 6. sed probabile mihi videtur quod affirmat Gavan. p. 3. tom. 10. num. 19. & Diana par. 2. tract. 14. resol. 71. posse scilicet (oblatione ejus tunc mente conceptâ) consecrari, modò non remotius ab oblatione id fiat, ut cœptâ jam præfatione.

IV.
Resp. Esso verisimile institutum.

Quæres quartò: Sintne ceremoniæ Missæ rectè ab Ecclesiâ institutæ, & an necessariò servandæ? Quoad primum, dicendum cum omnibus contra hæreticos ceremonias Missæ esse convenienter ab Ecclesiâ institutas: ita Suarez d. 84. sect. 1. Filli. tract. 5. cap. 5. num. 157. Layman lib. 5. tom. 2. cap. 8. Probatur; hæ enim ceremoniæ vel ut sacrificium debitâ cum reverentiâ peragatur continent, vel moralem ac mysticam in se significationem continent.

Peccat qui ullam ex Missæ ceremoniis sponte omittit.

Quoad secundum, omittere sponte ullam ex ceremoniis, vel etiam adiacere, est peccatum, imò omittere unam ex gravioribus, qualis est mixtio aquæ cum vino, erit mortale, quod etiam de ceremoniis levioribus dici debet si multæ omittantur: ita Suarez sect. 2. & alii citati. Ratio est, quia & est præceptum hæc de re, & esset gravis perversio præcipui ritus Ecclesiæ Catholice.

V.
Loquitur de publico exercitio.

Quæres quintò: An clerici, seu ministri inferiores teneantur interdum ministerium suum exercere? Sermo præcipuè est de Diacono & Subdiacono, & de publico exercitio in Missâ solemnâ, nam nullus, per se loquendo, obligationem habere videtur privatim Missæ inserviendi.

Dico, ratione ordinis non teneri.

Dico itaque nec etiam Diaconum aut Subdiaconum ratione ordinis unquam teneri sacrificio Missæ assistere, sed sufficit quod ad hoc præstantium sint parati quoties vel Ecclesiæ necessitas, vel Superioris voluntas id requirit. ita Suarez d. 87. sect. 2. & in hoc differunt à Sacerdote, cujus ministerium est Ecclesiæ omnino necessarium, non sic horum ministrorum, nec ullibi vel Divinum jus, vel Ecclesiasticum hoc ab iis exigit.

Aliquando tamen aliunde tenentur.

Dixi, ratione ordinis, nam aliunde, ut ratione beneficii ad hoc peculiariter ordinati, aut consuetudinis contingere potest ut obligentur.

VI.
Dicerendum non posse in

Quæres sextò: Possintne res sacræ converti in usus profanos? Respondetur, non posse, non solum dum consecrationem retinent, sed nec ubi eam amisserunt: ita Suarez d. 81. sect. 8. §. Ulti-

ma pertinet, Filliuc. tract. 5. cap. 4. num. 135. Layman tom. 5. cap. 6. num. 20. Unde quæcumque vestes sacræ, etiam vetustate detrita ac læcæ, non sunt ad profanos usus applicandæ, sed potiùs comburendæ. Ligna etiam ac lapides templorum dirutorum non ad alios quàm pios usus; ut ad claustrum vel dormitorium religiosorum (non ad quasvis viliores domus partes) sunt adhibendæ.

Ratio est, tum quia honoribus sacris debitus id videtur postulare, tum quia in cap. ligna, & cap. Altaris in jure Canonico id expressè prohibetur. Vasa quidem argentea in quibusdam casibus divendi possunt, sicque in profanos usus transire, modò priùs diffracta sint, & igne ac ferro ita immutata, ut planè alia videantur. Quo tamen non obstantè possunt mortui Sacerdotes in sacris vestibus sepeliri, hic quippe non censetur usus profanus.

Quæres septimò: An clerici inferiores dum solenniter ministrant debeant esse in gratiâ? Dico primò, exercentem ordines minores in peccato mortali non peccare mortaliter, sed solum venialiter: ita Suarez d. 16. sect. 3. §. Tertio queri, addens hoc esse ferè certum, Filliuc. tract. 1. cap. 6. n. 87. Bonacina d. 1. quæst. 3. p. 2. num. 5. Diana p. 3. tom. 4. ref. 196. & alii contra Navarum, Fabrum, Sylvestrum, & Angelum, tum quia materia levis videtur, cum remotè tantum concurrant ad consecrationem vel administrationem Sacramenti, tum quia non est certum, ordines illos esse Sacramenta, sed tantum sacramentalia. Unde Soto hos ab omni omnino culpâ excusat.

Diaconum & Subdiaconum Epistolam & Evangelium solenniter cantantes in peccato mortali peccare mortaliter affirmat à fortiori Navarrus, & alii citati, quod etiam docet Sa verbo Ordo, Caietanus, & alii.

Contrarium tamen videtur probabilius: ita Soto, Suarez citatus §. De aliis verò Filliuc. tract. 1. cap. 6. num. 87. Vasquez 3. p. tom. 3. d. 136. Bonacina d. 1. quæst. 3. p. 2. num. 7. Valentia tom. 4. d. 9. quæst. 1. p. 4. ad quartum, Cönnick quæst. 64. art. 6. d. 1. num. 8. Diana p. 3. tract. 4. ref. 195. Layman tenere videtur problematicè. Ratio est, quia non videtur materia adeo gravis, nec actio illa adeo sancta, ut sunt actiones Sacramentorum. Suarez verò & Filliuc. dicunt peccatos mortaliter si id fa piùs faciant, quod tamen aliinègant.

Quæres octavo: An in mortali conficiens sacramentalia, & similia præstans, peccet mortaliter? Navarrus & Sayrus aiunt Sacerdotem in mortali conficientem aquam benedictam peccare mortaliter: idem dicunt Navarrus, Caietanus, & Angelus de concionante in peccato mortali. Dicendum tamen nec hos, nec etiam Episcopum primam tonsuram in mortali conferentem, vestes sacræ benedicientem, chrisma conficientem, &c. peccare mortaliter: ita Suarez d. 16. sect. 3. sine, Layman tom. 1. cap. 5. num. 10. Bonacina d. 1. quæst. 3. p. 2. num. 8. & 9. Valentia tomo 4. d. 3. quæst. 5. p. 3. Filliuc. tract. 1. cap. 6. n. 87. de parcho nuptias benediciente, Diana p. 3. tom. 4. ref. 196. Ratio est, quia hæ actiones non videntur materia gravis, nec sunt ad sanctificationem animæ immediatè ordinatæ.

Quæres nonò: An conficiens peccati mortalis peccet graviter tangendo res sacræ? Sylvestrus & Angelus aiunt peccare mortaliter eum qui corporalis,

usus profanus non censetur.

Hoc in jure canonico expresse prohibetur.

VII.
Resp. Est tantum peccare venialiter.

Quid de Diacono & Subdiacono.

Diaconus etiam & Subdiaconus solum peccant in hoc venialiter.

VIII.
Resp. Tantum peccat venialiter.

IX.
Resp. Non peccat mortaliter.

corporalia, vestes sacras, & alia hujusmodi in mortali existens tangit, ob reverentiam his rebus debitam. Contrarium tamen est probabilius: ita Sotus, Valentia, Bonacina d. 1. q. 3. p. 2. n. 6, & alii: hæc enim non videtur esse res gravis. Imo Bonacina num. 13, cum aliis affirmat excusari posse à mortali Sacerdotem, qui in mortali existens ipsam sanctissimam Eucharistiam ab uno altari ad aliud transferret: imo q. 5. punct. 2. n. 2. idem docet de laico sacro-sanctam Eucharistiam à terrâ elevante, licet sit in peccato mortali. Utrumque etiam docet Suarez disp. 72. sect. 4. §. Sed objicies.

X. Quæres decimò: Possitne Sacerdos non jejunus consecrare ad communicandum infirmum? Affirmat Major, imo addit posse etiam in fermentato id facere, & sine vestibus sacris, si necessitas urgeat, & dicendo sola verba consecrationis, idque sine integritate sacrificii, seu consecrando solum panem. Idem quoad primum tenet Zanardus & Zambranus apud Layman, & probabile autumat Filliucius tract. 4. cap. 8. num. 242. licet contrarium dicat esse probabilis: & in raro aliquo casu (puta si moribundus nullum aliud recipere possit sacramentum) ut probabile admittit Layman lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. vigesimo-primo.

Contraria tamen sententia est communis: ita Suarez tom. 3. disp. 68. sect. 5. Coninck q. 80. art. 8. Bonacina d. 4. q. 6. p. 2. num. 24. Azor lib. 10. c. 30. q. 2. Valentia tom. 4. d. 6. q. 8. p. 3. §. Quarto non tenentur, dicens contrariam sententiam esse omnino falsam, Henriquez lib. 9. c. 4. initio, & cap. 46. num. 1. Navarrus, Sotus, Sylvester, & alii.

Ratio est, quia cum Sacramentum hoc non sit adeo necessarium maxima reverentia Sacramento huic debita id requirere videtur. Dices, est præceptum divinum communicandi in morte. In primis hoc negari non improbabiler potest: deinde si esset, solum intelligitur quando convenienter potest; quod si non possit, excusatur, modò ex parte sua sit paratus. Alioqui & sine vestibus sacris, in fermentato, &c. posset quis id facere, quod omnes jam negant, & Valentia citatus ait esse paradoxum. Imo teneretur Sacerdos isthæc facere quæ affirmat Major. Tandem accedit consuetudo Ecclesiæ optima istiusmodi rerum interpretis, ut bene Filliucius citatus.

XI. Quæres undecimò: An ad aliquem communicandum possit Sacerdos hostiæ suæ partem dare? Quæstio procedit quando ex devotione cupit quis communicare; moribundo enim posse Sacerdotem partem suæ hostiæ reservare diximus supra cum Laymanno.

Existimo itaque posse: ita Sylvester, Angelus, & alii, Henriquez lib. 8. c. 46. num. 2. Sa verbo Eucharistia, n. 15. Bonacina d. 4. q. 5. p. 1. n. 15. Diana tertia parte, tom. 4. ref. 34. Ratio est, quia hoc factò nihil vel integritati sacrificii, vel reverentiæ Sacramento debitæ detrahatur: nec etiam abs re videtur, ut qui Missæ assistunt, sicut spiritualis, ita & realis fructus fiant participes.

XII. Quæres duodecimò: An Sacerdos non celebrans possit communicare seipsum? Resp. Scluso periculo scandali posse, si nec ipse celebrare queat, nec alius Sacerdos adsit, à quo Eucharistiam recipiat: ita Suarez disp. 72. sect. 3. Coninck quæst. 83. art. 3. n. 25. Sa verbo Eucharistia, Bonacina d. 4. quæst. 5. punct. 1. num. 12. Diana

& P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

p. 3. tom. 4. ref. 48. Ratio est, quia Sacerdos est minister ordinarius hujus Sacramenti, nec illo hoc jure prohibetur.

SECTIO QUARTA.

Quædam alia circa Communionem inquiruntur.

QUÆRES primò: An laicus possit in articulo mortis seipsum communicare in absentia Sacerdotis? Negat Bonacina d. 4. quæst. 5. p. 1. num. 6. Henriquez lib. 8. cap. 54. num. ultimo, & alii nonnulli.

Probabilius tamen est posse: ita Suarez d. 72. sect. 3. Coninck quæst. 82. articulo 3. num. 23. Filliucius tract. 4. cap. 9. num. 285. Layman tr. 4. cap. 7. num. 5. Diana part. 3. tom. 4. ref. 47. Ratio est, tum quia nec id divino jure aut naturali prohibitum est, nec extat ullus canon, seu jus Ecclesiasticum in contrarium. Consuetudo demum Ecclesiæ non videtur cum eâ obligatione & tanto rigore, in extremâ præsertim necessitate, recepta. Imo puto laicum in necessitate posse Eucharistiam ad alios deferre: ita Diana 3. parte; tom. 4. reso. 47. & propendere videtur Valentia t. 4. d. 6. q. 10. punct. 1. Suarez disp. 72. sect. 1. Layman t. 4. c. 7. n. 5.

Quæres secundò: An Sacerdos non jejunus possit administrare Eucharistiam, & an aliis digitis quàm pollice & indice? Quoad primum affirmat Suarez disp. 72. sect. 4. §. Sed objicies, Bonacina d. 4. quæst. 5. p. 2. n. 6. & alii communiter. Ratio est, quia nullo jure nec Divino, nec Ecclesiastico præcipitur contrarium.

Quoad secundum probabilius mihi videtur per se loquendo non licere aliis digitis quàm pollice & indice Eucharistiam administrare: ita Bonacina citatus num. 10. id enim & consuetudo requirit & decetia.

Quæres tertio: An qui saccharum ante mediam noctem in os immisit, ut paulatim illud deglutiat, possit communicare? Affirmat Tabiena, & unus aut alter ex Summistis. Contraria tamen sententia est communis Doctorum, quam tenet Suarez disp. 68. sect. 4. Vasquez tom. 3. d. 211. c. 3. n. 13. Coninck quæst. 80. art. 8. num. 48. Bonacina d. 4. quæst. 6. punct. 2. n. 7. Filliucius tract. 4. cap. 8. n. 236. Diana parte 2. tract. 14. ref. 51. & alii.

Ratio est, nam cum eâ intentione in os immittatur ut paulatim in stomachum transmittatur, est quasi successiva illius manducatio: unde si post mediam noctem aliquid illius in stomachum descenderit, impedit communionem. Alioquin, ut bene Diana citatus, si quis aliquandiu ante mediam noctem bolum cibi in os acciperet & terenda dentibus in ore teneret usque ad mediam noctem transactam, & tunc deglutiret, posset communicare; quod nemo opinor dicet.

Quæres quarto: An in articulo mortis possit quis non jejunus communicare? Respondetur Si commodè expectare nequeat ut communicet jejunus, posse communicare non jejunum: quod non de morte solum naturali verum est, sed etiam violentâ, ut si quis ad mortem esset damnatus: ita Suarez disp. 68. sect. 5. Tolet lib. 2. c. 28. num. 6. Henriquez lib. 8. c. 50. Sa verbo Eucharistia, num. 2. Coninck quæst. 80. artic. 8.

SI

Layman

Quorundam sententia est, posse.

Resp. tamen non posse.

Nec obstat quod opponunt aliqui, dari præceptum divinum communicandi in morte.

Respondetur posse.

Idq. extra casum necessitatis.

Resp. in quibusdam casibus posse.

I.

II.

III.

IV.

Probabilius videtur hoc posse.

Primum potest Sacerdos.

Secundum per se loquendo non potest.

Resp. non posse.

Ratio est, quia videtur successiva illius manducatio.

Resp. hoc esse licitum.